

DİJİTAL TEKNOLOJİLER

Dünyayı Nasıl Değiştiriyor?

Dijital teknolojiler tarihimizdeki herhangi bir yenilikten daha hızlı ilerlemesini sürdürüyor, yirmi yıllık geçmişinde ise dünya nüfusunun %50'sine ulaşmayı başardığı ve toplumsal süreçleri dönüştürmeyi başardığı ifade edilmektedir.

Uzman Dr. Sinan İbiş
Medikal Turizm Derneği
Başkanı

Dijital teknolojiler yaşadığımız dünyayı çoktan değiştirdi. Küresel olarak, dijital teknolojilere her zamankinden daha fazla bağlantılıyız. Kişisel dijital ayak izimiz, kendimiz ve başkalarının hayatları hakkında artan miktarda veriyi kullanılabilir hale getirirken gizliliğimiz, güvenliğimiz ve kimliğimizle ilgili soruları da gündeme getiriyor. Endüstriler devrim niteliğinde değişti ve fırsatlar ise düşüncelerimiz ile sayısız.

Dijital Teknolojilerin Etkisi

Teknolojiler dünyamızı daha adil, daha barışçıl ve daha yaşanabilir hale getirmeye yardımcı olabilir. Dijital ilerlemeler aşırı yoksulluğu sona erdirmekten, anne ve bebek ölümlerini azaltmaya, sürdürülebilir çiftçiliği ve insana yakışır işi teşvik etmeye ve evrensel okuryazarlığa ulaşmaya

kadar 17 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi'nin her birinin başarılmasını destekleyebilir ve hızlandırabilir. Ancak teknolojiler aynı zamanda gizliliği tehdit edebilir, güvenliği aşındırabilir ve eşitsizliği körükleyebilir. Bunların insan hakları ve insan faaliyeti üzerinde etkileri vardır. Önceki nesiller gibi bizler, hükümetler, işletmeler ve bireyler yeni teknolojileri nasıl kullanacağımız ve yöneteceğimiz konusunda bir seçim yapmak zorundayız.

Dijital Gelecek Hepimize Ne Sağlayacak?

Dijital teknolojiler tarihimizdeki herhangi bir yenilikten daha hızlı ilerlemesini sürdürüyor, yirmi yıllık geçmişinde ise dünya nüfusunun %50'sine ulaşmayı ve toplumsal süreçleri dönüştürmeyi başardığı ifade edilmektedir. Dijital dönüşümü merkezine alan yapay zekâ teknolojik bağlantıları, finansal katılımı, ticarete ve

kamu hizmetleri gibi birçok sürece erişimi güçlendirerek harika bir eşitleyici olabilir.

Örneğin, sağlık sektöründe, AI (Yapay Zeka) destekli sağlık teknolojileri hayat kurtarmaya, hastalıkları erkenden teşhis etmeye ve yaşam beklentisini uzatmaya yardımcı olmaktadır. Eğitimde, sanal öğrenme ortamları ve uzaktan öğrenme gibi fırsatlarla eğitimlere katılımı kolaylaştırarak eğitimin erişilebilirliğini desteklemektedir. Kamu hizmetleri Blockchain destekli sistemler aracılığıyla daha kolay erişilebilir ve hesap verebilir hale gelmekte, AI yardımının bir sonucu olarak bürokrasi ile sahada daha az zaman, emek ve finans harcamasını hedeflemektedir. Dijitalleşmenin önemli bir kazanımı olarak toplanan büyük verinin analizi ve değerlendirilmesi ile daha duyarlı, daha doğru politikaları ve programları desteklemekte mümkün olabilmektedir.

Teknolojinin varlığını her geçen gün daha çok hissettiğimiz dünyamızda, dijitalleşmenin getirdiği dönüşüme katılmak dünyadaki işleyiş sürecinin bir parçası olmaktadır. Ancak dijital süreçlere henüz adım atmamış olanlar bu yeni çağın faydalarından mahrum kalmaya devam etmekte ve süreçlerin gelişiminin etkisinden de geri kalmaktadırlar. Dijital süreç-

Teknolojinin varlığını her geçen gün daha çok hissettiğimiz dünyamızda, dijitalleşmenin getirdiği dönüşüme katılmak dünyadaki işleyiş sürecinin bir parçası olmaktadır.

lere entegre olmaktan uzak kalan bireylere bakıldığında bu bireylerin çoğunu kadınlar, yaşlılar, engelli kişiler, etnik veya dilsel azınlıklar, bölgesel gruplar ve yoksul veya uzak bölgelerde yaşayanların oluşturduğunu da görmek mümkündür.

Dijital süreçlerin yaşama dahil edilmesine yönelik tespitlere göre dijital bağlantı hızı bazı kesimlerde yavaştır, hatta tersine dönmüş durumdadır. Örneğin, dijitalleşme araştırmaları verilerine göre küresel olarak interneti kullanan kadınların oranı erkeklerden %12 daha düşüktür. Bu fark 2013 ile 2017 arasında çoğu bölgede daralırken, en az gelişmiş ülkelerde yüzde 30'dan yüzde 33'e çıktığı tespit edilmiştir.

Teknolojinin beyni konumundaki algoritmaların kullanımı, yeterince çeşitli ve kapsamlı olmayan veriler temelinde işlev gördüklerinde insan ve sistemsel ön yargıları çoğaltabilir, hatta güçlendirebilir. Teknoloji sektöründeki çeşitlilik ve kapsayıcılık eksikliği, bu zorluğun yeterince ele alınmaması anlamına gelebilir.

Çalışma ve Çalışanlar İçin Gelecek

Tarih boyunca, teknolojik devrimin yarattığı dönüşüm ihtiyacı iş gücünü değiştirmiş, yeni rollerin gerçekleşmesini zorunlu kılmıştır. Her ne kadar bu dönüşümün yönetimlere, işsizliğin artmasına öncülük edeceğini düşündürmüş olsa da, dijitalleşmenin yeni iş biçimlerini ve kalıplarını yaratmış olması, diğerlerini gereksiz kılması ve daha geniş toplumsal değişimlere yol açması yaşanan gerçeklerdir.

Teknolojik değişim dalgasının dünyamızı ve yaşamımızı koruyan derin etkileri olması muhtemeldir. Örneğin, Uluslararası Çalışma Örgütü ILO'ya göre; daha yeşil bir ekonomiye geçiş, enerji sektöründe sürdürülebilir uygulamaların benimsenmesi, elektrikli araçların kullanımının yaygınlaşması, mevcut ve gelecekteki binalarda enerji verimliliğinin artırılması gibi yeni pozisyonlar ile

2030 yılına kadar küresel olarak 24 milyon yeni iş fırsatının yaratılabileceği ifade edilmektedir.

McKinsey gibi önemli bilgi kaynaklarına imza atan şirketlerin raporları, 2030 yılına kadar 800 milyon kişinin otomasyon nedeniyle işini kaybedebileceğini öne sürerken, anketler tüm çalışanların çoğunluğunun iyi ücretli bir iş bulmak için gerekli eğitim veya becerilere sahip olmadıklarından endişe duyduğunu göstermektedir. Ancak ortaya çıkabilecek bu durumun düzeltilmesinde çalışanların yeni iş pozisyonları için eğitim ve beceri ile kendilerini geliştirerek dönüşümün bir parçası olabileceklerini ve işlerini koruyabileceklerini de göstermektedir.

Bu eğilimleri yönetmek için bilim, teknoloji, mühendislik ve matematiğe

daha fazla vurgu yaparak; kolay beceriler ve dayanıklılık öğretmek, insanların yaşamları boyunca yeniden beceri edinebilmelerini ve becerilerini geliştirebilmelerini sağlayarak eğitim yaklaşımımızda değişiklikler gerektireceği konusunda geniş bir fikir birliği güçlenmektedir. Örneğin evde çocuk bakımı ve yaşlı bakımı gibi ücretsiz işler, özellikle küresel nüfusların değişen yaş profiliyle birlikte, bu görevlere yönelik taleplerin artması muhtemel olduğundan, ulusal politikalar ile daha iyi desteklenmelidir.

Verilerle Geleceğimizi Şekillendirmek

Günümüzde, veri havuzu ve yapay zekâ gibi dijital teknolojiler turizm, tarım, lojistik, sağlık, bakım, kültür, finans ve çevrede sorunları izlemek,

teşhis etmek, trafikte gezinmek veya fatura ödemek gibi günlük görevleri gerçekleştirmek için kullanılıyor. Veri havuzları insan haklarını savunmak ve yaşam olanaklarını düzenlemek için de kullanılabilirler. Ancak veri havuzları hareketlerimizi, satın alımlarımızı, konuşmalarımızı, seyahat, satın alma ve yeme içme davranışlarımızı, finansal yatırımlarımızı izleyerek bunları ihlal etmek için de kullanılabilirler.

Hükümetler ve işletmeler, finansal ve diğer amaçlar için veri madenciliği ile veri kullanımı için giderek daha fazla araca sahip olmaktadır. Ancak, kişisel veri sahipliğinin daha iyi düzenlenmesi için bir formül olsaydı, kişisel veriler bir kişi için bir varlık haline gelirdi. Veri destekli teknolojiler; uygulanan koruma türüne bağlı ola-

rak bireyleri güçlendirme, insan refahını iyileştirme ve evrensel hakları teşvik etme potansiyeline sahiptir.

Dijital Ortamlarla Sosyal Medya

Sosyal medya, içerdiği sosyal iletişim ağları ile küresel nüfusun neredeyse yarısını birbirine bağlamayı başarmıştır. Sosyal medya olanakları insanların deneyimlerini paylaşmalarını, seslerini duyurmalarını ve dünyanın dört bir yanındaki insanlarla gerçek zamanlı olarak konuşmalarına imkân sağlamaktadır. Ancak, sosyal medya alanları kötü niyetli olarak toksik içeriklere, nefret söylemlerine ve yanlış bilgilendirmelere bir platform sağlayarak veya yankı odalarını güçlendirerek önyargıları güçlendirebilir ve anlaşmazlık yaratabilir. Bu şekilde,

sosyal medya algoritmaları dünya çapında toplumların parçalanmasını, zarar görmesini körükleyebilir. Yine de bunun tam tersini yapma potansiyeline de sahiptirler. Sosyal medyadaki sosyal ağlar dürüstlük ilkesiyle güvenilirlik sınırlarında, iyilikle gelişimi ve dönüşümü öngören anlayışla, paylaşımın değerini simgeleyen dayanışma ile kullanıldığında dünyamızın mutlu ve sağlıklı sürdürülebilirliğine önemli katkılar sağlayacaktır.

Dijital Taahhütler Önerisi

Jeopolitik gerginliklerin arttığı bir zamanda, dijitalleşmeyi merkezine alan bu teknolojik gelişmelerin nasıl yönetileceği, ulusal ve uluslararası alanda çokça tartışılan bir konudur. Her biri kendi internet ve yapay zekâ stratejisine, baskın finansal politika

ve para birimine, ticaret ve finansal kurallara, çelişkili jeopolitik ve askeri görüşlere, sağlık ve yaşamsal yönetim anlayışlarına sahip olan dünya ülkeleri arasındaki anlaşmazlık alanlarının giderek büyüdüğü maa-lesef yadsınamaz bir gerçektir. Böyle bir farklılaşma ve bölünme, dijital duvarlar oluşturabilir. Yaşanabilir bir dünyaya hizmet etmek ve emek koymak üzere, devletlerarasındaki dijital iş birliği, barış ve güvenlik, insan hakları ve sürdürülebilir kalkınma için küresel standartları yansıtan evrensel bir siber uzay, giderek birleşik bir dünya sağlamak için hayati önem taşımaktadır. Dolayısıyla küresel iklim taahhüdü ilkeleri gibi küresel dijital taahhüt ilkelerini de dünyamızda açıklamak ve uygulamaya koymak yaşanabilir bir dünya için temel öneri niteliğindedir.

